

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

«1» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчальна практика «Вступ до фаху»

освітньо-професійна програма Туризм

спеціальність 242 Туризм

галузь знань 24 Сфера обслуговування

ступінь вищої освіти Бакалавр

ПОЛТАВА
2022-2023 н. р.

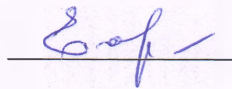
Розробник: Тютюнник Юрій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
доцент, кандидат економічних наук

Робоча програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від «1» вересня 2022 року № 1

Робоча програма практики схвалена
Радою з якості вищої освіти спеціальності «Туризм»
Протокол від «1» вересня 2022 р. № 1

Голова Ради з якості вищої освіти
спеціальності «Туризм»

Олена ЄГОРОВА

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис навчальної практики «Вступ до фаху»

Елементи характеристики	242 ТУР_бд_2022
Загальна кількість годин	225
Кількість кредитів	7,5
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	I
Семестр	II
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної практики «Вступ до фаху» є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом їх майбутньої професії, з характером та сферою професійної діяльності, з особливостями практичного функціонування індустрії туризму, роллю фахівців туристичного обслуговування у формуванні результатів діяльності суб'єктів туристичного бізнесу різних організаційно-правових форм, їх конкурентного статусу на ринку та іміджу національного туристичного продукту на світовому ринку туристичних послуг.

Завдання навчальної практики «Вступ до фаху»:

- формування системи знань щодо суті і значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку, прищеплення навичок ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій;

- ознайомлення зі змістом стандарту вищої освіти, освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки бакалавру з туризму, сферою майбутньої професійної діяльності, основними типами підприємств туристичної індустрії та посадами фахівців, які обслуговують туристів;

- розгляд просторово-часових особливостей зародження та розвитку туризму в світі та Україні, аналіз періодичної градації розвитку світового та вітчизняного туризму, висвітлення причинно-наслідкового зв'язку між розвитком туризму та суспільною еволюцією розвитку держав та територій, визначення перспектив розвитку туризму в Україні та закордоном;

- ознайомлення з основними поняттями та дефініціями туризму, сучасним станом розвитку туристичної сфери, умовами та організацією діяльності туристичних підприємств (туристичних операторів, туристичних агентств), основами адміністративно-управлінського механізму регулювання господарської діяльності в сфері туризму;

- формування фахових здібностей на базі одержаних теоретичних знань щодо функцій і ролі туризму в розвитку економіки країни, чинників, що формують попит та пропозицію на туристичний продукт, визначення місця і ролі фахівця туристичного обслуговування у розвитку ринку туристичних послуг;

- дослідження принципів побудови та методики розрахунку показників статистики туризму, практична реалізація напрямів кількісного аналізу явищ у сфері туризму;

- набуття первинних професійних умінь і навичок у сфері туризму, оволодіння навичками культури міжособистісного спілкування, виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування у практичній діяльності.

Результати проходження практики:

компетентності:

загальні:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність працювати в команді та автономно;

фахові:

- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

- розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

програмні результати навчання:

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

- знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;
- встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;
- управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;
- адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

3. Програма практики

Тема 1. Організація освітнього процесу в університеті за спеціальністю 242

Туризм. Сутність, мета, принципи та нормативно-правова база організації освітнього процесу. Основні посади науково-педагогічних працівників університету. Наукові ступені та вчені звання. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти. Форми, рівні та ступені вищої освіти. Стандарт вищої освіти та його структура. Зміст та структура освітньо-професійної програми. Інтегральна, загальні та фахові компетентності спеціальності. Програмні результати навчання. Посади, які може обіймати бакалавр з туризму на підприємствах туристичної індустрії. Обов'язкові та вибіркові компоненти освітньо-професійної програми. Навчальний план і графік навчального процесу. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Види навчальних занять. Самостійна робота. Практична підготовка та характеристика її видів. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти та види контрольних заходів. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти. Атестація здобувачів вищої освіти.

Тема 2. Історія розвитку туристичної сфери. Передумови виникнення подорожей і туризму в суспільстві. Мандрівництво в античні часи. Подорожі в епоху Середньовіччя. Епоха великих географічних відкриттів, їх значення в історії мандрівництва. Розвиток подорожей в епоху просвітництва (XVII-XVIII ст.). Туризм в новий час. Міжнародний туризм в XIX- XX ст. Особливості розвитку туризму на українських землях та в Україні.

Тема 3. Класифікація видів та форм туризму. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Туристичні ресурси. Основні об'єкти та суб'єкти туризму. Особливості визначення – туристський регіон, туристські підприємства.

зовнішні та внутрішні чинники, їх роль у формування туристичної сфери. Природно-географічні та культурно-історичні фактори галузі туризму. Функції туризму. Класифікація видів туризму. Особливості та види турів, їх характеристики. Класифікація, визначення та види туристів.

Тема 4. Туристичні ресурси та їх класифікація. Поняття та класифікація туристичних ресурсів. Властивості туристичних ресурсів. Види туристичних ресурсів. Класифікація природних ресурсів за походженням, видами рекреаційного використання, швидкістю їх вичерпання. Природні лікувальні ресурси та їх класифікація. Історико-культурні рекреаційні ресурси: історико-архітектурні пам'ятки, пам'ятки сучасної архітектури, унікальні споруди, середньовічні замки. Соціально-економічні туристичні ресурси: географічне положення, транспортна доступність, стандарти обслуговування, рівень економічного розвитку та добробуту, організація туристичного господарства. Види ресурсів за характером залучення в туристичну діяльність. Інформаційні туристичні ресурси. Визначення та функції природно-заповідного фонду. Класифікація природоохоронних об'єктів в Україні. Система природно-заповідного фонду України.

Тема 5. Стратегія туристичної діяльності. Основні риси туристичного продукту, його відмінності від туристської послуги. Характеристики, види та особливості туристичного продукту. Туристський пакет. Туристичний центр. Транспорт у забезпеченні туристичного продукту. Послуги розміщення. Трансфер – суть та формування. Структура туристичного продукту. Визначення структури туру. Додаткові туристично-екскурсійні послуги. Валовий туристичний продукт.

Тема 6. Туристична індустрія. Первинні виробники туристських послуг. Транспортні підприємства, засоби розміщення, об'єкти громадського харчування та розваг у сфері туризму. Засоби транспортування їх види та значення. Класифікація засобів розміщення. Види закладів громадського харчування, особливості їх формування та використання. Заклади й засоби розваг і відпочинку. Основні функції туристичних агентів. Система маршрутів.

Тема 7. Ліцензування туристичної діяльності та сертифікація послуг. Організація процесу ліцензування у сфері туризму. Сертифікація та стандартизація туристичного продукту. Порядок надання туристичних послуг. Особливості ліцензування та сертифікація транспортних перевезень. Права та обов'язки туристів. Категорії закладів готельного та ресторанного господарства. Правила проведення екскурсійної діяльності. Агент по організації туризму. Екскурсовод і гід-перекладач. Менеджер туризму.

Тема 8. Світова політика та міжнародне співробітництво у сфері туризму. Туристична політика, визначення та значення в організації туристичної діяльності. Напрями туристичної політики. Роль міжнародних організацій в становленні світової туристичної політики. Всесвітня туристична організація. Міжнародне співробітництво. Туристичні прибуття: їх структура, формування, удосконалення. Інтеграційні та глобалізаційні процеси в туризмі.

Тема 9. Туристична політика України. Напрями туристичної політики України. Структура управління туристичною сферою в Україні. Національні та закордонні програми розвитку туризму. Установи та організації управління туризмом в Україні. Організаційно-правовий механізм регулювання туристичної діяльності. Показники що характеризують стан туристичної політики в Україні. Соціальний та економічний механізми регулювання галузі туризму. Особливості організації екологічного механізму туристичної політики. «Гендерна піраміда» в туризмі. Особливості поведінки туристів за гендерними ознаками. Умови безпечного подорожування жінок-туристів.

Тема 10. Мікро- та макроекономічні процеси у сфері туризму. Роль туризму в сучасній світовій економіці. Ринок туристичних послуг, механізм його функціонування. Життєвий цикл туристського продукту. Мотивація та поведінка споживачів. Чинники, що формують попит та пропозицію на туристичний продукт. Основи туристичної діяльності та організації туристичного процесу. Економічний вплив туризму: статистичні показники,

ефект мультиплікатора в туризмі, вторинний ефект туризму, коефіцієнт мультиплікатора в індустрії туризму. Соціокультурний вплив туризму. Регулювання соціального впливу туризму. Вплив туризму на довкілля. Державне планування та його роль у збереженні рекреаційних ресурсів. Співробітництво державного та приватного секторів в інтересах стабільності розвитку туризму. Прогнози розвитку галузі туризму в світі та в Україні.

Тема 11. Туризм як об'єкт статистичного вивчення. Характеристика базових понять і категорій статистики туризму. Класифікація продуктів і видів діяльності в туризмі. Напрями статистичних досліджень в туризмі. Статистичне спостереження: мета, об'єкти, форми, види. Методи зведення даних спостереження. Державні статистичні спостереження в туризмі.

Тема 12. Статистика колективних засобів розміщування. Основні категорії та класифікації у статистиці колективних засобів розміщування (КЗР). Узагальнюючі характеристики діяльності КЗР. Показники доходів і витрат КЗР та їх статистичний аналіз. Аналіз розподілів у статистиці КЗР. Система індивідуальних та зведених індексів у статистиці КЗР. Багатофакторні мультиплікаційні моделі в статистиці КЗР та їх аналіз.

Тема 13. Статистика туристських потоків. Показники туристських потоків за даними Державної прикордонної служби України, звітів колективних засобів розміщування, суб'єктів туристичної діяльності. Характеристика попиту на послуги суб'єктів туристичної діяльності та їх аналіз. Аналіз динаміки та впливу факторів середньої тривалості туру. Основні та середні характеристики динаміки туристських потоків. Аналіз тенденцій розвитку туристських потоків. Комплексне оцінювання сезонності туристських потоків.

Тема 14. Статистика туристських витрат і туристського споживання. Визначення туристських витрат та туристського споживання. Державні вибіркові опитування відвідувачів щодо визначення обсягу туристських витрат. Методологічні основи проведення вибірових спостережень у туризмі. Факторний аналіз витрат відвідувачів.

4. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 2

Структура (тематичний план) навчальної практики «Вступ до фаху»

Назви теми	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		контактних	самостійної роботи
Тема 1. Організація освітнього процесу в університеті за спеціальністю 242 Туризм	15	10	5
Тема 2. Історія розвитку туристичної сфери	15	10	5
Тема 3. Класифікація видів та форм туризму	15	10	5
Тема 4. Туристичні ресурси та їх класифікація	18	12	6
Тема 5. Стратегія туристичної діяльності	15	10	5
Тема 6. Туристична індустрія	15	10	5
Тема 7. Ліцензування туристичної діяльності та сертифікація послуг	15	10	5
Тема 8. Світова політика та міжнародне співробітництво у сфері туризму	15	10	5
Тема 9. Туристична політика України	15	10	5
Тема 10. Мікро- та макроекономічні процеси у сфері туризму	15	10	5
Тема 11. Туризм як об'єкт статистичного вивчення	18	12	6
Тема 12. Статистика колективних засобів розміщування	18	12	6
Тема 13. Статистика туристських потоків	18	12	6
Тема 14. Статистика туристських витрат і туристського споживання	18	12	6
Разом	225	150	75

5. Вимоги до баз практики

Практика здобувачів вищої освіти Університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Туризм спеціальності 242 Туризм.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Навчальна практика «Вступ до фаху» проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях та на інших об'єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне та навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися на підприємствах (в організаціях, установах тощо), що оснащені за останніми тенденціями розвитку сфери туризму, забезпечують виконання програм практики. Вона проводиться науково-педагогічним, педагогічним працівником Університету для групи здобувачів вищої освіти. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

6. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Туризм ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 242 Туризм, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики здобувачів вищої освіти, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів здобувачам вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти.

Заходи, пов'язані з організацією практики здобувачів вищої освіти, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики здобувачів вищої освіти.

Навчальна практика «Вступ до фаху» проводиться для академічної групи.

Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти;
- проводить здобувачам вищої освіти інструктаж із безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики здобувачів вищої освіти згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання здобувачам вищої освіти (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження

здобувачами вищої освіти;

- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж із безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

7. Вимоги до звітної документації з практики

Після закінчення періоду практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації навчальної практики відноситься щоденник практики.

За результатами проходження навчальної практики здобувачем вищої освіти подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник навчальної практики. У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів із навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання здобувачем вищої освіти програми практики;
- оформлення та змістовності наповнення щоденника практики й інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

8. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Після закінчення періоду практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації навчальної практики відноситься щоденник практики.

За результатами проходження навчальної практики здобувачем вищої освіти подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник навчальної практики. У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів із навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання здобувачем вищої освіти програми практики й індивідуального завдання (за наявності);
- оформлення та змістовності наповнення щоденника практики й інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Схему нарахування балів та критерії оцінювання навчальної практики «Вступ до фаху» наведено в табл. 3 і 4.

Таблиця 3

Схема нарахування балів з навчальної практики «Вступ до фаху»

Параметри оцінки	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики)	0-85
Оформлення результатів практики (щоденника)	0-15
Підсумкова оцінка: кількість балів за 100-бальною шкалою	
4-бальною шкалою	
оцінка ЄКТС	

Таблиця 4

Шкала та критерії оцінювання навчальної практики «Вступ до фаху»

Кількість балів	Критерії оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики)	
69-85	засвоєння базових положень практики, вивчення питань практичної роботи на високому рівні, що дозволяє знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
52-68	засвоєння базових положень практики, вивчення питань практичної роботи на рівні вище середнього, що дозволяє знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
35-51	засвоєння базових положень практики, вивчення питань практичної роботи на середньому рівні, що дозволяє знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
18-34	засвоєння базових положень практики, вивчення питань практичної роботи на рівні нижче середнього, що дозволяє знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та

	туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
1-17	засвоєння базових положень практики, вивчення питань практичної роботи на базовому рівні, що дозволяє знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
0	відсутність виконаних завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання
Оформлення результатів практики (щоденника)	
11-15	правильне оформлення щоденника відповідно до стандартів, чітке, повне та послідовне викладення у хронологічному порядку змісту розглянутих під час практики питань, відсутність орфографічних і синтаксичних помилок
6-10	правильне оформлення щоденника відповідно до стандартів, послідовне, але недостатньо повне, викладення у хронологічному порядку змісту розглянутих під час практики питань, наявність незначних орфографічних і синтаксичних помилок
1-5	нечітке, неповне та непослідовне розкриття змісту розглянутих питань, наявність орфографічних і синтаксичних помилок
0	відсутність щоденника, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Джинджоян В. В., Горожанкіна Н. А., Бойко З. В. Основи туризмознавства : навч. посіб. Київ : Каравела, 2022. 231 с.
2. Дорогань-Писаренко Л., Безкровний О., Лега О., Песцова-Світалка О. Університетська освіта : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2020. 142 с.
3. Кущенко О. І. Статистика туризму : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 79 с.
4. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму. Суми : Університетська книга, 2018. 371 с.
5. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Світовий досвід розвитку туризму. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 244 с.
6. Мелконян Д. В., Яворська В. В. Статистика в туризмі : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 195 с.
7. Милашко О. Г. Статистика туризму : навч. посіб. Одеса : ОДЕУ, 2010. 168 с.

9. Національний освітній глосарій: вища освіта; 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 29 квітня 2015 р. (у редакції постанови Кабінету Міністрів України № 762 від 07 липня 2021 р.) / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.08.2022).
11. Підгорний А. З., Милашко О. Г. Статистика туризму : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2014. 204 с.
12. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну сесію в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ № 275 від 15 вересня 2021 р. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoprotestaciyyuzdobuvachivvyshchoiosvityupdau.pdf> (дата звернення: 31.08.2022).
13. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ № 275 від 15 вересня 2021 р. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaoproosvitniyprocespravlene.pdf> (дата звернення: 31.08.2022).
14. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ № 275 від 15 вересня 2021 р. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoprosvzuyaopdau100122.pdf> (дата звернення: 31.08.2022).
15. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01 липня 2014 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 31.08.2022).
16. Про туризм: Закон України № 324/95-ВР від 15 вересня 1995 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 31.08.2022).
17. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 1068 від 04 жовтня 2018 р. / *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf> (дата звернення: 31.08.2022).
18. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства : практикум. Київ : Ліра-К, 2018. 80 с.

Допоміжні

1. Державне регулювання сфери туризму України в контексті процесів євроінтеграції : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко, О. Л. Михайлюк. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 332 с.
2. Дулин І. С., Макар О. П., Мельник О. В. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туризму. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (62). С. 786-791.
3. Карпенко Ю. В. Інвестиційне забезпечення сфери туризму в умовах модернізації економіки: теоретико-методичні аспекти. *Економічні горизонти*. 2018. № 4 (7). С. 109-117. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.161726](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.161726) (дата звернення: 31.08.2022).
4. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця : «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
5. Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок: трансформації після пандемії. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 2. С. 21-37.
6. Національна система туристичної статистики / аналітика і інфографіка. URL: https://www.ntoukraine.org/nsts_analytics_ua.html (дата звернення: 31.08.2022).
7. Пестушко В. Ю. Макроекономічна роль туризму: сучасні реалії країн світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Випуск 29. С. 114-119.

8. Сагалакова Н. О. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 416 с.
9. Статистика / Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (дата звернення: 31.08.2022).
10. Туризм в Україні / Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm (дата звернення: 31.08.2022).
11. Тютюнник Ю. М. Тенденції розвитку вітчизняної індустрії туризму. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 723-724.
12. Шуплат О.М. Формування поняття «туризм» у сучасній економічній науці. *Ефективна економіка*. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4659> (дата звернення: 31.08.2022).

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Департаменту культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації. URL: <https://www.adm-pl.gov.ua/page/upravlinnya-kulturi-poltavskoyi-oblderzhadministraciyi>.